

Commissie Transport Gevaarlijke Goederen

Standpunt CTGG

Tweede kamer commissiedebat Robuust Basisnet en Veilige Spooremlacementsen

3 april 2025

De CTGG wil graag haar positie op het voorstel een Robuust Basisnet en Emplacementsen¹ geven, en verzoekt u onderstaande in beschouwing te nemen.

De CTGG is een samenwerkingsverband van 14 (branche-)organisaties² waarvan de leden betrokken zijn bij het transport van gevaarlijke stoffen. De CTGG zet zich al meer dan 60 jaar in voor het verhogen van de veiligheid van dit vervoer over de weg, het spoor, het water en door buisleidingen.

Het spoorvervoer van gevaarlijke stoffen is, dankzij de strenge internationale regelgeving (RID), bijzonder veilig. Het Basisnet is een aanvullende wetgeving bovenop de internationale regelgeving (RID) om in Nederland de balans te vinden tussen ruimtelijke ordening, spoorgoederenvervoer en externe veiligheid. In concreto betekent dit om het 'rest-risico' te beperken (lees: de kans op een incident en de effecten daarvan zo klein mogelijk te houden).

Het voorstel Robuust Basisnet en Emplacementsen kent de volgende uitgangspunten:

- risicoplafonds worden vervangen door vaste aandachtsgebieden;
- binnen deze aandachtsgebieden kan gebruik gemaakt worden van een vaste set van maatregelen;
- voer jaarlijkse monitoring en 5-jaarlijkse inventarisatie van de ontwikkelingen uit;
- resultaten van monitoring en verkenning dienen als input voor besluitvormende overheidstafels voor het maken van afspraken over maatregelen, locatiebeleid etc.;
- hanteer voor emplacementsen het beleid: "Uniform, tenzij".

In aanvulling daarop stellen we voor, om:

- een (toekomstvast) Basisnet ("Kernnet") vast te stellen waar **structureel** vervoer van substantiële hoeveelheden gevaarlijk stoffen plaatsvindt_of plaats kan vinden (bijv. als gevolg van de energietransitie); dit Kernnet verbindt de chemieclusters en de havens, en omvat tevens belangrijke transportroutes naar Duitsland en België;
- uitsluitend voor dit Kernnet verplichte maatregelen binnen de aandachtsgebieden vast te stellen; deze hebben alleen impact op nieuw te realiseren (zeer-)kwetsbare objecten, en verplicht tot een afweging bij nieuwe ruimtelijke ontwikkeling. Hiermee wordt voorkomen dat bij een groot deel van de spoorlijnen, die incidenteel gebruikt worden voor vervoer gevaarlijke stoffen, onnodig maatregelen genomen dienen te worden;
- een platform van stakeholders op te richten om ontwikkelingen te monitoren, en bespreek met alle stakeholders of deze geacommodeerd kunnen worden of dat daarvoor aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn;
- voor emplacementsen, een expertgroep op te richten die waar nodig eventuele aanvullende maatregelen beoordeelt.

¹ Brief Robuust Basisnet en Veiligheid Emplacementsen d.d. 19 december 2024 van de Staatssecretaris C.A. Jansen

² <https://www.ctgg.nl/site/leden-en-lidmaatschap>

Spoorgoederenvervoer van belang voor Nederlandse economie

Het spoornetwerk, als onderdeel van ons multimodaal goederenvervoerssysteem is een veilige en duurzame modaliteit en is van belang voor het behoud van de (logistieke) industrie in Nederland, en voor het faciliteren van de energietransitie.

Beperkingen in het vervoerssysteem maken bedrijven '(investerings-)kopschuw' en zorgen mogelijk voor verlegging van de vervoersstromen naar de weg en het vertrek van bedrijvigheid naar het buitenland.

Basisnet is een wetgevingsdiscussie, geen veiligheidsprobleem

- Het Basisnet is opgesteld om, aanvullend op de internationale wet- en regelgeving, een balans te vinden tussen ruimtelijke ordening, vervoer gevaarlijk stoffen, en externe veiligheid.
- Binnen Europa kennen we vrij verkeer van goederen. België en Duitsland vinden qua veiligheid de internationale RID-regelgeving voldoende garantie bieden.
- Het in 2015 ingevoerde Basisnet Spoor heeft vanaf het begin niet gefunctioneerd omdat trajectkeuze van vervoerders (lees: het aantal ketelwagens en tankcontainers) voornamelijk wordt bepaald door de capaciteit op de herkomst/bestemmingsroute in Nederland, België en vooral Duitsland.
- Daarnaast wenst Duitsland drie volwaardige grensovergangen (naast de Betuweroute Oldenzaal/Bad Bentheim en Venlo/Kaldenkirchen) voor het spoorgoederenvervoer, zoals vastgelegd in het Verdrag van Warnemünde.
- De risicoplafonds in het huidige Basisnet zijn toetsingswaarden, die in veel gevallen strenger zijn dan het minimum externe veiligheidsniveau dat we in Nederland hanteren. Bij overschrijding van de risicoplafonds wordt ten onrechte de indruk gewekt dat er een veiligheidsprobleem is. Hiermee wordt ook in de publieke beeldvorming een gevoel van onveiligheid gevoed.
- Het afscheid nemen van risicoberekeningen is begrijpelijk omdat de uitkomsten een valse schijn van zekerheid geven – er is nauwelijks casuïstiek, wat er toe leidt dat in de berekeningen aannames gehanteerd worden die niet of nauwelijks onderbouwd kunnen worden, anders dan door 'expert judgement'.
- Nederland heeft naast de internationale regelgeving en het Basisnet, aanvullende maatwerkafspraken met de industrie gemaakt middels maatwerkafspraken, zoals het Warme Blevé Convenant, de Ammoniakconvenanten en, in het verleden, het Chloorconvenant.
- Dit alles neemt niet weg dat het raadzaam is om bij bouwplannen enige afstand te houden tot transportassen, zeker indien het (zeer) kwetsbare bestemmingen betreft.
- De energietransitie kan leiden tot nieuwe transportstromen over andere transportroutes. De impact daarvan is nog niet duidelijk, maar het maken van heldere en slimme keuzes omtrent het 'Kernnet' en locatiebeleid leidt tot concentratie van spoorvervoer over het 'Kernnet', met daarbij de voorkeur voor de Betuweroute voor het vervoer naar het Duitse achterland.

Emplacementen

Uniformering van het beleid en de maatregelen op emplacementen zorgt voor een betere beheersing en borging van de externe veiligheid, waarbij het onderscheid gemaakt wordt in emplacementen in bebouwde omgeving, of buiten bebouwde omgeving. Maatwerkoplossingen moeten voor specifieke locaties en specifieke handelingen mogelijk blijven (zoals het samenstellen van treinen vs. eenvoudige en laag risicovolle handelingen als locomotief wissel/kopmaken).